

Сага дьыллаабы аралдьыйы биир көрүгэ.

Рожина Туяра Валериевна,
Уус-Алдан улууһун Бороҕон с. “Мүрүчээнэ” №3
оҕо саадын иитээччитэ

(Улахан уонна бэлэмнэнии бөлөх оҕолоругар сөптөөх).

Сыала: Сага Дьылга доҕордуу уонна эйэлээх буоларга итии – үөрэтии.

Соруга: Билэр-көрөр дьобурдарын сайыннарыы.

Саргылаах сага дьыллаабы ыарыалар оҕолору араас уотунан тыкпыт дьэрэкээн залга ынырар, интириэһиргэтэр. Аан аһылла биэрэр зал ортотугар үс мушкитердар сүүрэн киирэллэр:

Бастакы мушкитер «Үтүө күнүнэн күндү оҕолор, эһиэхэ анаан күүтүүлээх, кэтэһилээх сага дьыллаабы бырааһынныкпыт буолар күнэ бу тийэн кэллэ».

Иккис мушкитер «Бээ тохтоо эрэ, чуумпур» (чуумпуран хаалар).

Бастакы мушкитер «Туох буолла, тоҕо чуумпурабын?».

Үһүс мушкитер “Көр, көр харыйа диэки. Харыйа лабаатыгар улахан кэмбиэр турар. Ким уурбута булуой?».

Бастакы мушкитер “Хайдах көрбөтөхпүнүй сурук баарын”.

Иккис мушкитер «Арыйан көрөбүт да туох баарын».

Залга эмискэ уот харанара түһэр, тыал тыаһыыр аргаайдык үктэнэн оҕолорго (мушкитердарга) аптаах кыыс киирэн кэлэр (фея).

Фея «Оҕолор эһи тоҕо манна мустан турабыт?»

(Этэбит дуу эппэппит дуу диэн мух-мах тутталлар, бэйэ бэйэлэрин диэки көрөн тураллар). Мушкитердар бииргэ эппиэттиллэр «Биһи сурук буллубут, гынан баран ону аспакка турабыт».

Фея «Оҕолоор, онтон мин көрүөхпүн сөп да» (көңүл ылар).

Фея суругу арыйан көрөр уонна ааҕар улаханлык. «Оҕолоор, Дьыга бааба миигин ынырбатахтар ол иһин мин Тымны оҕонньору, Сиэнэ кыһы тастарыттан хатаан бистим. Үс соруудабы толордоххутуна ытыам диэбит».

Бастакы соруудах “Биир түннүккэ барыта саһархай дьүһүннээх сэбирдэхтэри булан уруохтааххыт”.

Фея «Тымныы оҕонньорго уонна Сиэнэ кыыска ким көмөлөһүөн баҕарар илиитин уунар». Мушкитердар илиилэрин ууммут оҕолору зал ортотугар таһаараллар оонньуу саҕаланна «Ким элбэх саһархай сэбирдэҕи хомуйбут биир очколанар».

«Маладьыастар түргэн туттуулаах оҕолор эбиккит дии».

Иккис соруудах “Хайа эрэ олоппос аннырар ачыкым түстүт, көрүн эрэ оҕолор баһаалыста”. Булбут оҕо түннүккэ сэбирдэхтэр аттыларыгар урар.

Үһүс соруудах «Харыйа аллараа өттүгэр хас подарок баарын сөпкө ким ааҕар эбитий?»

Дьага бааба «Манна түргэн тарҕан, сымса уонна өйдөөх оҕолор бааллар эбит. Хайыахпыный Тымныы оҕонньору уонна Сиэнэ кыыһы ытар буоллаҕым дии».

Фея «Эн куһаҕаны онорбуккун билэҕин дуо? Тоҕо иннэ гыннын?»

Дьага бааба «Эни миигин бырааһынныктаргытыгар ынырбаккыт дии уонна наар миигинэн куттуугут. Ол иһин эһигини үөрэтээри Тымныы оҕонньору уонна Сиэнэ кыыһы тастарыттан хатаабытым. Мин бырааһынныгы сөбүлүүбүн ээ, бырастыы гыннын баһаалыста миигин».

Фея «Эн эмиэ биһигини бырастыы гын».

Арай күүстээх тыал тыаһа иһиллэр, торуоска тос тос охсуллан бырааһынныктааҕы залга Тымныы оҕонньор уонна Сиэнэ кыыс киирэн кэллэр.

Тымныы оҕонньор «Хайа, эн кэлэ оҕустун дуо», «Көр да өссө кини киитэрэйдии сатаабытын».

Фея «Тымныы оҕонньор, кыыһырыма Дьага бааба бырастыы көрдөстө, биһи бэйэбит эмиэ буруйдаах эбиһпит».

Сиэнэ кыыс «Эһээ кыыһырыма, төбөн ыалдыа дии. Буруйун билинэн бырастыы көрдөспүт дии».

Тымныы оҕонньор «Кыыһырбаппын Сиэнэ кыыс эйэлэһиэх Дьага бааба, оҕолорго миннигэс бадаарактарын эйэ дэмнээхтик түнэтиэх». Иннэ диэн туран бадаарак түнэтэллэр, уонна сизеттиһэн баран хоробуоттуулар.

Тымныы оҕонньор, Сиэнэ кыыс, Дьага бааба, Фея, мушкитердар бары бииргэ “Саҥа дьылынан, саҥа дьолунан, иллээх,эйэлээх, доҕордоох буолун. Эбэрдээ”.